

безоплатної допомоги з метою отримання прибутку є складовою частиною кримінологічної характеристики правопорушення, передбаченого ст. 201-2 КК України та поєднує у собі сукупність соціально-демографічних, соціально-рольових, морально-психологічних та кримінально-правових ознак, дослідження яких дозволить виявити не тільки типові риси таких правопорушників, причини їхньої протиправної поведінки, а й попередити таку поведінку в майбутньому, що є запорукою зниження кількості вчинення подібних протиправних діянь на території нашої країни.

Література:

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.05.2001 2341-III. Дата оновлення: 17.07.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/aw/show/2341-14#Text>

2. Шевців В. М. Методика розслідування незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги : монографія. Вінниця : ТВОРИ, 2023. 292 с.

3. Справа № 344/11782/22. Судове провадження № 1-кц/344/4249/22. Кримінальне провадження № 42022091780000044. Матеріали Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-550-4-52>

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Батрак К. М.

*аспірант науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання
кримінальним правопорушенням
Донецький державний університет внутрішніх справ
м. Кропивницький, Україна*

Сьогодні наша країна переживає епоху активного використання інтернету, а перехід до електронних інформаційних систем суттєво сприяє розвитку держави. Разом з цим, виникають негативні явища, такі як кіберзлочинність, включаючи (крадіжки з банкоматів шляхом встановлення спеціальних накладок, несанкціоноване списання коштів з банківських рахунків через системи дистанційного банківського обслуговування, шахрайство через інтернет-аукціони, інтернет-магазини та сайти, а також

протиправний контент, що пропагує екстремізм, тероризм, наркоманію та культ насильства) [1].

Одними із перших кроків цифрової трансформації публічного управління спрямованим на окреслення інформації як сучасного ресурсу сталого розвитку в Європейському Союзі були затвердження Директиви 95/46/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європи від 24 жовтня 1995 року «Про захист фізичних осіб щодо обробки персональних даних та про вільний рух таких даних» [2]; Директиви 97/66/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європи від 15 грудня 1997 року «Про обробку персональних даних та захист конфіденційності в телекомунікаційному секторі» [3].

Директива 95/46/ЄС була видана для ліквідації бар'єрів на шляху вільного потоку інформації, приведення до спільного знаменника національних норм у цій сфері та забезпечення однакового захисту прав громадян у межах Співтовариства. Ця Директива охоплює «будь-яку дію чи серію дій, які здійснюються з використанням особистих даних», що позначається терміном «обробка» даних. До таких дій відносяться: збирання особистої інформації; її збереження; розголошення; та інше. Цей акт застосовується до інформації, яка обробляється автоматизованими засобами (наприклад, комп'ютерною базою клієнтів), а також до відомостей, що становлять частину неавтоматизованих «систем подачі заявок» або призначені бути ними. Доступ до таких систем може бути різним, наприклад, система подачі може містити традиційні паперові картки з інформацією, впорядкованою за алфавітом. Ця Директива не поширюється на дані, оброблені винятково з особистих міркувань чи у побутових цілях (наприклад, електронний щоденник чи файл з даними про сім'ю та друзів).

Директива 97/66/ЄС стосується захисту приватності інформації в телекомунікаціях. У цій Директиві вказано, що країни-члени повинні гарантувати секретність спілкування шляхом відповідних національних законів. Будь-яке несанкціоноване підслуховування, перехоплення або моніторинг телекомунікаційних розмов є незаконним. Також Директива встановлює, що у випадках, коли існують друковані або електронні каталоги телекомунікацій, особи мають, в принципі, право безкоштовно видаляти свою інформацію зі списку.

На додачу, 12 липня 1999 року Рішенням № 1719/1999/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європи «Щодо низки вказівок, які включають визначення проєктів, що становлять спільний інтерес, для транс'європейських мереж електронного обміну даними між адміністраціями» [4]. У ст. 1 цього документу зазначено наступні цілі: забезпечення високого рівня взаємодії між телематичними мережами, що створені державами-членами, а також між Співтовариством та державами-членами

у різних адміністративних сферах і, за потреби, з приватним сектором. Мета полягає у підтримці розбудови економічного та валютного союзу; узгодження зазначених мереж із загальним телематичним інтерфейсом між Співтовариством та державами-членами; надання значних переваг для адміністрацій держав-членів та Співтовариства завдяки оптимізації операцій, зменшенню витрат на обслуговування, прискоренню впровадження нових мереж та покращень, а також досягнення спільного безпечного та надійного обміну даними; поширення переваг таких мереж на промисловість Співтовариства та громадян Європейського Союзу; сприяння поширенню кращого досвіду та стимулювання розробки інноваційних телематичних рішень в адміністраціях.

Заходи, визначені у рішенні № 1720/1999/ЄС, спрямовані на: визначення технічних вимог та загальних послуг для галузевих мереж, які мають відповідати вимогам користувачів Співтовариства (стаття 4); забезпечення скорочення витрат на прикладні програми галузевих мереж, оптимізацію та вдосконалення технічних рішень, скорочення часу, необхідного для впровадження операційних систем, а також раціоналізацію системного обслуговування (стаття 5); забезпечення сумісності щодо контенту інформації, якою обмінюються в адміністративних секторах та між ними, а також із приватним сектором (стаття 6).

Стрімкий прогрес цифрових технологій і поява нових проблем у сфері інформаційної безпеки викликали потребу у модернізації законодавства у сфері інформаційного забезпечення публічних адміністрацій. Відтак, 25 травня 2018 року набрав чинності Загальний регламент про захист даних (далі – GDPR, Регламент) [5].

Динамічний розвиток цифрових технологій та виникнення нових викликів у сфері інформаційної безпеки обумовили необхідність оновлення законодавства у сфері інформаційного забезпечення державних адміністрацій. Отже, 25 травня 2018 року набув чинності Загальний регламент про захист даних (далі – GDPR, Регламент) [6], що замінив Директиву 95/46/ЄС [7] та запровадив більш жорсткі норми обробки персональних даних. GDPR має безпосередню дію в усіх країнах-членах Європейського Союзу та поширюється на обробку персональних даних громадян і резидентів Європейського Союзу незалежно від локації оператора. Документ суттєво розширив права суб'єктів даних, закріпив у ст. 25 принцип «конфіденційність за призначенням» та посилив санкції за порушення вимог захисту персональних даних.

Таким чином, аналіз нормативно-правових актів Європейського Союзу засвідчив, що європейська модель інформаційного забезпечення публічних адміністрацій і правоохоронних органів базується на поєднанні технологічної інтеграції, високого рівня сумісності інформаційних систем та жорстких гарантій захисту прав людини, насамперед права на

приватність і захист персональних даних. Директиви ЄС, рішення щодо транс'європейських мереж електронного обміну даними, а також Загальний регламент про захист даних (GDPR) сформували комплексну правову основу, яка забезпечує баланс між потребами безпеки та дотриманням демократичних стандартів.

Література:

1. Що таке кіберполіція? *Трибуна*. 2019. URL: <https://tribuna.pl.ua/news/shho-take-kiberpolitsiya/>
2. Directive 95/46/EC on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data. *European Parliament and the Council*. Official Journal. URL: <https://eur-lex.europa.eu/>
3. Directive 97/66/EC on the processing of personal data and the protection of privacy in the telecommunications sector (European Parliament and the Council). Official Journal. URL: <https://eur-lex.europa.eu/>
4. 1719/1999/EC: Decision on a series of guidelines, including the identification of projects of common interest, for trans-European networks for the electronic interchange of data between administrations (IDA). *European Parliament and the Council*. Official Journal. URL: <https://eur-lex.europa.eu/>
5. 1720/1999/EC: Decision adopting a series of actions and measures in order to ensure interoperability of and access to trans-European networks for the electronic interchange of data between administrations (IDA) (European Parliament and the Council). Official Journal. URL: <https://eur-lex.europa.eu/>
6. General Data Protection Regulation : Regulation (EU) of 25.05.2018 no. 2016/679. URL: <https://gdpr-info.eu/>
7. Директива 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних» : Директива Європейського Союзу від 24.10.1995 р. № 95/46/ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_242#Text